

Інше

УДК 316.7:78 (477)

**Мазур Олена Володимирівна**

*співачка, композиторка, засновниця авторського проєкту KIRA MAZUR*

*(Лос-Анджелес, Каліфорнія, США)*

**Mazur Olena**

*singer, songwriter, and founder of the original project KIRA MAZUR*

*(Los Angeles, CA, USA)*

**ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ  
В АНГЛОМОВНОМУ КРОСОВЕРІ: СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ  
УКРАЇНСЬКИХ ВИКОНАВЦІВ НА СВІТОВОМУ МУЗИЧНОМУ  
РИНКУ**

**TRANSFORMATION OF NATIONAL MUSICAL IDENTITY IN  
ENGLISH-LANGUAGE CROSSOVER: ADAPTATION STRATEGIES  
OF UKRAINIAN ARTISTS IN THE GLOBAL MUSIC MARKET**

**Анотація.** У статті здійснено міждисциплінарний аналіз трансформації національної музичної ідентичності українських виконавців у контексті глобалізаційних процесів та англомовного кросоверу. Автор окреслює складну взаємодію між збереженням етнокультурної унікальності та необхідністю відповідати естетичним, мовним і маркетинговим вимогам глобального музичного простору. Особлива увага приділяється мовно-текстовій адаптації, гібридизації жанрової структури, візуальній репрезентації, тематичним стратегіям та інституційним механізмам культурної інтервенції. Англомовний кросовер розглядається як мультивекторна стратегія культурної гнучкості, що передбачає реартикуляцію національної ідентичності в умовах глобального ринку.

**Ключові слова:** музичний кросовер, транскультурна адаптація, жанрова гібридизація, музична індустрія, національна репрезентація.

**Summary.** This article presents an interdisciplinary analysis of the transformation of the national musical identity of Ukrainian performers in the context of globalization and English-language crossover phenomena. The study explores the intricate balance between preserving ethnocultural uniqueness and meeting the aesthetic, linguistic, and marketing demands of the global music industry. Particular attention is devoted to issues of linguistic and textual adaptation, genre hybridization, visual representation, thematic strategies, and the institutional mechanisms of cultural intervention. The English-language crossover is examined as a multi-vector strategy of cultural flexibility, aimed at rearticulating national identity within the framework of the global marketplace.

**Key words:** musical crossover, transcultural adaptation, genre hybridization, music industry, national identity representation.

**Актуальність проблеми дослідження** зумовлена низкою взаємопов'язаних чинників, що характеризують сучасну музичну сферу як висококонкурентне середовище, де відбувається інтенсивне переплетення локальних культурних кодів із глобальними трендами масової культури. В умовах політичної, інформаційної та культурної мобілізації української нації на тлі повномасштабної збройної агресії Російської Федерації, питання збереження, репрезентації та трансформації національної ідентичності набуває особливого значення. Українська музика, як важливий інструмент культурної дипломатії та символічного спротиву, вийшла за межі внутрішнього ринку й набула актуальності на світовій сцені, що зумовлює потребу в теоретичному осмисленні механізмів її адаптації до глобального культурного контексту без втрати автентичного змісту.

Сучасний англомовний кросовер, як домінантний формат глобального музичного ринку, постає не лише як технологія комунікації зі світовою аудиторією, а і як фільтр, через який проходять локальні ідентичності в процесі культурної трансляції. Українські виконавці, що прагнуть інтегруватися у міжнародний музичний простір, вимушені балансувати між прагненням до впізнаваності та необхідністю адаптації до домінантних жанрово-стилістичних і мовних канонів, при цьому уникаючи асиміляційного тиску. Саме тому актуалізується потреба наукової рефлексії щодо стратегій трансформації національної музичної ідентичності в умовах англомовного культурного домінування, з урахуванням культурної безпеки, м'якої сили, а також культурного брендингу України як європейської держави з власною музичною парадигмою.

У науковому дискурсі поки що недостатньо систематизовано підходи до аналізу музичних трансформацій, що відбуваються у сфері сучасної української музики при її виході на глобальний ринок. Переважають фрагментарні дослідження, зосереджені на лінгвістичних аспектах текстів та комерціалізації окремих кейсів успішних виконавців. Зростаюча динаміка культурної експансії України через музику актуалізує потребу у створенні теоретичного підґрунтя для глибшого аналізу стратегій адаптації українських виконавців, які водночас виступають носіями й трансляторами нової ідентичнісної парадигми. Саме тому дослідження трансформації національної музичної ідентичності у глобалізаційних умовах є вкрай важливим для формування культурної політики, підтримки креативних індустрій та забезпечення сталого розвитку музичного сектору як складової публічної дипломатії України.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій** свідчить про зростаючу наукову зацікавленість феноменом кросоверу в сучасному музичному мистецтві, зокрема його класичною формою як інноваційним синтезом академічних і популярних стилів. І. Бобул окреслює кросовер як динамічний

процес художнього поєднання, що репрезентує нову естетику межового простору між жанрами, у якому зберігається висока виконавська якість [1]. У контексті розвитку естрадного вокального мистецтва А. Бойко розглядає класичний кросовер як форму, що зберігає традиції академічного співу, одночасно адаптуючись до запитів масової аудиторії [2]. Теоретико-культурологічний ракурс досліджень також демонструє значущість фольклорних витоків для збереження ідентичності у глобалізованому медіапросторі, що підкреслює К. Гнидка [3], а також окреслює як виклик для національної культурної самобутності, згідно з позицією М. Кашуби [5]. У межах постмодерністського дискурсу Т. Каблова трактує кросовер через призму цитування як інструменту культурної трансформації й естетичного переосмислення музичного матеріалу [4]. С. С. Муравіцька звертає увагу на локальний український контекст розвитку класичного кросоверу, розглядаючи його як феномен, що інтегрується в національний культурний простір через комбінацію традицій та інновацій [6]. У сучасному вокальному виконавстві, як зазначає Сє Пен, спостерігаються новації, які розширюють межі академічної манери, активуючи перехід до міжжанрової мобільності [7]. Особливої актуальності набувають дослідження О. Хижної, Ю. Китенка та О. Олексієнка, які аналізують явище «ерно-кросовера» як один із напрямів модерного синтезу у folk музики в умовах аудіовізуальної цифрової культури [8]. У науковому дискурсі Н. Швець визначає кросовер як полідисциплінарне поняття, що вимагає нового підходу в межах музичної культурології [9]. Сукупно ці праці формують цілісне уявлення про кросовер як складний, багатовимірний феномен сучасного музичного простору, що вимагає міждисциплінарного аналізу з урахуванням естетичних, соціокультурних і виконавських чинників.

**Метою статті** є аналіз процесів трансформації національної музичної ідентичності в англомовному кросовері як інноваційному жанрово-

стилістичному явищі, що набуває дедалі більшого значення в умовах глобалізованого музичного простору.

**Виклад основного матеріалу.** Проблематика трансформації національної музичної ідентичності у контексті глобалізаційних процесів, зокрема в межах англомовного кросоверу, становить одне з ключових напрямів сучасної музикознавчої, культурологічної та соціогуманітарної аналітики. Українські виконавці, що виходять на світову сцену, опиняються у складному перехресті між збереженням етнокультурного ядра і необхідністю інкорпорації до домінантного дискурсу англоцентричної поп- та масової культури. Цей процес не є лінійним чи одномірним, а відображає складну взаємодію стратегічної культурної адаптації, гібридизації музичних кодів та реінтерпретації національної ідентичності в нових мовно-культурних координатах [3].

Національна музична ідентичність формується як багатопланова структура, в якій синтезуються фольклорні елементи, історико-культурна пам'ять, традиційні інтонаційні формули, темброво-ритмічна стилістика, а також соціальні наративи, що закріплюються у пісенних текстах. З виходом на глобальний ринок постає потреба у трансформації цих елементів через адаптаційні стратегії, серед яких домінують кроскультурне кодування, зміна мовного середовища (перехід до англомовної репрезентації), стилістична універсалізація, а також реконфігурація музичного бренду артиста відповідно до запитів міжнародної аудиторії.

У музикознавчому дискурсі термін «кросовер» виконує функцію маркера транскультурного або транскодового переходу, що передбачає взаємопроникнення музичних стилів, жанрових форм, цільових аудиторій, естетичних норм і навіть соціокультурних очікувань. У випадку українських виконавців, які прагнуть інтеграції в англомовний музичний простір, кросовер набуває додаткового наповнення, виходячи за межі виключно музичних параметрів. Англомовний кросовер стає мультивекторним

процесом, у межах якого реалізується не лише стилістичне зближення з домінантними форматами світового музичного ринку, а й глибока адаптація мовно-текстового виміру, способів наративної побудови, репертуарної політики, маркетингових інструментів і загальної продюсерської логіки [7].

Актуалізація англомовного кросоверу для українського артиста передбачає зміщення фокусу з локального культурного контексту на глобальний медіапростір, де англійська мова виконує роль не лише засобу комунікації, а й системного медіатора між змістом і його транскультурним сприйняттям. У цьому сенсі, мовно-текстова адаптація охоплює не просто переклад або створення пісень англійською мовою, а складну реконфігурацію семантичного ядра, що дозволяє зберігати ідентифікаційні маркери (культурні символи, соціальні теми, емоційні архетипи), водночас вписуючи їх у канонічну структуру англомовної поп-культури.

Водночас процес англомовного кросоверу неможливо розглядати поза виробничо-маркетинговими реаліями сучасної музичної індустрії, оскільки саме ці аспекти визначають рамки досяжності виконавця для глобальної аудиторії. Йдеться про перегляд стратегій просування, візуального брендингу, присутності на міжнародних платформах, участі у світових музичних форумах, фестивалях, колабораційних проєктах. Такі механізми передбачають освоєння західної моделі креативної економіки, де музика – це не лише мистецтво, а й висококонкурентний комерційний продукт із чітко сформульованою ціннісною пропозицією. Тому англомовний кросовер в українському контексті слід трактувати як форму стратегічної культурної гнучкості, у межах якої відбувається не втрата ідентичності, а її переосмислення і реартикуляція в нових глобалізованих умовах [5].

Одним із центральних векторів цієї трансформації є мовна адаптація. Перехід до англомовного контенту зумовлений прагматичними цілями – розширенням слухацької аудиторії, подоланням мовного бар’єра у

сприйнятті та формуванням інклюзивного музичного продукту. Проте цей крок несе потенційну загрозу ерозії національної ідентичності, оскільки мовна тканина – носій культурного коду, а її заміна передбачає необхідність реконструкції семантичного і символічного наповнення музичного твору. У відповідь на це виконавці обирають стратегії подвійної кодування, в яких англomовний текст зберігає культурні маркери української ідентичності через візуальні, стилістичні або концептуальні складники (етнічні мотиви в кліпах, візуальна айдентика, інтонаційні алюзії).

Ще одним важливим механізмом адаптації є гібридизація жанрової структури. Багато українських артистів, виходячи на англomовний ринок, інтегрують елементи українського фольклору в електронну, поп-, інді-, або альтернативну музику, створюючи нові естетичні утворення, які зберігають національний колорит, але подають його через зрозумілі глобальній аудиторії форми. Такий синтез забезпечує культурну впізнаваність та автентичність, що є критично важливим у контексті перенасичення ринку стандартизованим контентом [1].

Візуальна складова брендингу артиста також виконує функцію носія трансформованої ідентичності. Через оформлення альбомів, музичних відео, сценічних костюмів та промо-матеріалів українські виконавці здійснюють стратегічне візуальне цитування національних кодів (вишивка, орнаментика, національні кольори), при цьому оформлюючи їх у форматі, релевантному для західної індустрії. Таким чином, ідентичність артиста не редукується до екзотизації українського, а радше позиціонується як модерна і рефлексивна репрезентація гнучкої культурної суб'єктності.

Тематичне наповнення композицій є ще одним рівнем адаптаційної трансформації. У контексті глобальної уваги до тем війни, ідентичності, втрати й надії українські артисти використовують можливість актуалізувати наративи, що мають глибоке національне підґрунтя, але подаються через універсально зрозумілі символічні конструкції. Це дає змогу

репрезентувати українське як культурну субстанцію, що перебуває у центрі світової уваги, водночас долаючи бар'єри локалізованого сприйняття.

Не менш важливою є інституційна стратегія, що полягає у виборі платформ дистрибуції, типів контрактів, медійних партнерств, участі в європейських і американських фестивалях, колабораціях із глобально відомими артистами. У цьому контексті трансформація ідентичності здійснюється не тільки на рівні художнього продукту, а й у форматі соціального капіталу артиста, який поступово входить до транскультурного поля.

Стратегії адаптації українських виконавців до глобального музичного контексту в умовах англомовного кросоверу формуються під впливом багатьох факторів – від лінгвістичної інтервенції до креативного переосмислення жанрових меж [6]. Однією з провідних тактик стає мовна трансформація, що охоплює повний або частковий перехід на англійську мову як інструмент інтернаціоналізації аудиторії. Такий перехід дозволяє розширити семантичний горизонт пісенної комунікації і вивести український продукт за межі локального культурного коду. Повна англомовність, як у випадку гурту «Jinjer», сприяє інтеграції в західні жанрові ніші, зокрема у важку музику, де текст відіграє ключову роль у побудові ідентичності слухача. Водночас моделі часткової англомовності, як у Kazka або Go\_A, демонструють ефективність кодування гібридної ідентичності, коли український зміст артикулюється через універсальний засіб комунікації – англійську мову, не втрачаючи при цьому національного колориту.

Не менш важливою в адаптаційній стратегії є жанрово-стилістична політика, що базується на принципах синтезу, а не мімікрії. Українські виконавці активно інтегрують фольклорні елементи – зокрема, автентичні інструменти (сопілка, бандура), вокальні техніки (білий спів, мелізми) та ритмомелодичні моделі – у сучасні музичні формати, як-от електроніку,

інді-поп, альтернативний рок або метал. Такий підхід дозволяє створювати унікальний музичний продукт, який поєднує глибину культурної традиції з інноваційною експресією. У творчості гурту «The Hardkiss», наприклад, народна інтонаційність органічно вписується у динаміку поп-рокових треків, формуючи впізнавану естетику, що одночасно є локально вкоріненою й універсально привабливою.

Паралельно з художніми трансформаціями відбувається впровадження інноваційних маркетингових підходів, які спираються на цифрову культуру, гейміфікацію взаємодії та принципи глобального сторітелінгу. Сучасні українські виконавці активно використовують соціальні платформи для формування наративів національної ідентичності у транскультурному вимірі. Зокрема, кампанії в TikTok із використанням етно-хештегів сприяють віртуальному поширенню українського звукового коду, а багатомовні прем'єрні покази кліпів на YouTube – доступності контенту для різномовних аудиторій. Ефективною також є практика запуску «Remix Challenge» у співпраці з міжнародними інфлюенсерами, що стимулює децентралізовану культурну реплікацію українського музичного продукту в мережі.

Іншою визначальною складовою стратегії адаптації є налагодження партнерств і міжкультурних зв'язків через колаборації з західними виконавцями, участь у шоукейс-фестивалях, тематичних конференціях і резиденціях. Такі форми крос-культурної взаємодії дають змогу не лише актуалізувати українську ідентичність у полілозі культур, а й створити сталі мережі обміну, що забезпечують довготривалу видимість українських артистів у глобальній музичній екосистемі.

Системність у реалізації зазначених стратегій вказує на поступове формування нової парадигми культурного самопредставлення України через музику, де національне перестає бути регіонально обмеженим і

перетворюється на повноцінного учасника глобального аудіовізуального дискурсу.

Події, серед яких вирізняються «Євробачення», SXSW (South by Southwest), Eurosonic Noorderslag та інші, виступають платформами, що водночас ініціюють і пришвидшують процеси кроскультурної комунікації, де українські артисти опиняються у зоні необхідності транслювати національне через універсальні коди сприйняття. у цих заходах проявляється стратегічна потреба у формуванні специфічного музичного коду, який був би водночас аутентичним і доступним для розуміння в багатонаціональному медіапросторі.

Аналіз останніх років демонструє виразну динаміку зміщення акцентів у підходах українських виконавців до презентації себе на міжнародних конкурсних майданчиках: від локальної етнічної стилістики до змішаних форматів, у яких синтезуються елементи національного звукового архетипу з актуальними західними жанровими парадигмами. Особливе значення має послідовна інкорпорація англомовного контенту, що розширює доступ до глобальної аудиторії, створюючи додатковий місток між культурною маркованістю і ринковою універсалізацією. У цьому сенсі трансформація відбувається не лише на мовному рівні, а й у концептуальному осерді художньої продукції: відбувається зсув від традиційної «інтровертної» подачі до експансивної, візуально-динамічної, продюсерсько вивіреної моделі, яка відповідає очікуванням міжнародного глядача.

У цьому контексті показовими є кейси таких виконавців, як Kalush Orchestra, Go\_A, TVORCHI та Alyona Alyona, кожен із яких продемонстрував різні підходи до трансформації національної музичної ідентичності через призму англомовного кросверу. Зокрема, Kalush Orchestra, перемігши на конкурсі «Євробачення2022» з композицією «Stefania», засвідчили, що етнічна компонента (текст українською мовою,

фольклорні вокальні інтонації, інструментальні вставки, що наслідують трембітний звук) цілком може бути ефективно адаптована до глобального ринку за умови інтеграції з хіпхоп естетикою та використання візуального наративу, близького до західного слухача.

Гурт Go\_A, який брав участь у «Євробаченні2021», навпаки, обрав стратегію гібридного кодування – поєднання електронної музики з поліфонією українського народного співу, застосовуючи елементи кодміксингу (англомовний фрагмент у композиції «Shum»), що дозволило залишити глибинний культурний зміст, одночасно зробивши його більш універсальним. Аналогічно, дует TVORCHI, що представив Україну на «Євробаченні2023» із повністю англомовною композицією «Heart of Steel», демонструє радикальніший зсув у бік англомовного кросоверу: національна ідентичність присутня радше на рівні символічного бекграунду виконавців, ніж у безпосередній музичній тканині, що є проявом альтернативної адаптаційної стратегії – побудови українського культурного бренду через універсальний звук.

Усі ці приклади засвідчують, що участь у міжнародних музичних подіях не лише підвищує видимість українських артистів, а й створює умови для тестування ефективності різних стратегій кросоверної адаптації, в яких мова, жанр, візуальність і медіасупровід стають взаємопов'язаними компонентами нового глобально релевантного образу українського музиканта.

**Висновки.** Отже, можна зробити висновок, що трансформація національної музичної ідентичності українських виконавців в умовах англомовного кросоверу постає складним багатовекторним процесом, у якому національні маркери, естетичні константи та символічні коди зазнають певної переакцентації з урахуванням вимог глобального ринку, але не зникають повністю, а набувають нових форм вираження. Визначальними у цьому контексті є стратегії адаптації, що спираються на

свідому гібридизацію культурних елементів, збереження семантичного ядра національного дискурсу, а також на здатність до концептуального переосмислення традицій в умовах інтеркультурного діалогу.

Аналіз практик українських виконавців, які досягли міжнародного визнання або прагнуть вийти на глобальний рівень, засвідчив наявність різних підходів до конструювання музичної ідентичності: від акцентування на універсальних елементах звукової мови до впровадження етнічних інтонацій, візуального коду, міжкультурних алюзій. Англomовна форма комунікації, незважаючи на функціональну домінанту в глобальному музичному середовищі, не нівелює культурної специфіки українського контенту, а в разі грамотного використання стає інструментом культурної експансії та інтеграції на умовах діалогу, а не асиміляції. У контексті світової креативної економіки українська музична сцена дедалі активніше включається у міжнародну конкуренцію, що потребує від виконавців не лише володіння професійними навичками, а й здатності до ідентичнісного позиціонування. Саме музика, як універсальна форма символічної комунікації, дає можливість просувати українську культурну ідентичність через механізми м'якої сили, формуючи нову репутаційну рамку держави у світі.

Відтак подальші дослідження мають бути спрямовані на концептуалізацію моделей культурного посередництва, методологічну розробку принципів збереження автентичності у глобальному форматі, а також на аналіз соціокультурних, семіотичних та медіатехнологічних чинників, що впливають на формування транснаціональної музичної присутності України.

### **Література**

1. Бобул І. В. Класичний кросовер у просторі сучасного музичного мистецтва. *Вісник НАКККиМ*, 2022. № 1. С. 123–129.

2. Бойко А. М. Розвиток стилю classical crossover в естрадному вокально-виконавському мистецтві. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*. 2016. №1. С. 18–21.
3. Гнидка К. О. Фольклорні традиції як запорука збереження культурної самобутності народу в умовах глобалізації. *Культура України*. 2014. № 45. С. 132–140.
4. Каблова Т. Цитування як культурна трансформація в музичному постмодернізмі. *Київське музикознавство*. 2024. № 2. С. 71–81.
5. Кашуба М. Виклики для української культурної ідентичності в контексті глобальних трансформацій. *Соціогуманітарні проблеми людини*. 2021. № 10. С. 58–66.
6. Муравіцька С. С. Класичний кросовер у сучасному музичному просторі України. *Мистецтвознавчі записки: зб. наук. Праць*. 2021. № 39. С. 179–183.
7. Пен Сє. Новації в академічному вокальному виконавстві поч. ХХІ ст. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Т. 2, № 82. С. 122–127.
8. Хижна О. П., Китенко Ю., Олексієнко О. В. «Ethno-crossover» крізь призму сучасної української folk music: перші кроки в модерній аудіовізуальній реальності. *Педагогічні науки*. 2021. № 151. С. 185–195.
9. Швець Н. Кросовер у дискурсі сучасної музичної культурології. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2022. № 43. С. 104–108.